

VADLESEN ÉS VADÁSZATON A VILÁG KÖRÜL

NIMRÓD

Safari

Nemzetközi vadvédelmi
és vadászati magazin

2. évfolyam 3. szám – 2008. szeptember-október–november – 580 Ft (előfizetőknek 550 Ft)

**Képeslap
a világ
végéről**

A barnamedve

**Amboseli
Nemzeti Park**

AZ SCI KÖZÉP-
MAGYARORSZÁGI
EGYESÜLETÉNEK
HIVATALOS
SAJTÓPARTNERE

KIADJA A NIMRÓD VADÁSZÚJSÁG

Duplagolyós vadász- fegyverekről – másképp

[Szollár András]

Különösen a profi afrikanderek között, egy jó évszázada folyik a vita arról, melyik a jobb választás: egy tolózásas ismétlőpuska vagy egy duplagolyós.

I. rész

[Fotók: Szollár András]

Előrebocsátom, cikkemnek nem célja e kérdés eldöntése, mivel kizárólag a duplagolyósokról szól. Teszem ezt azért, mert ez év júniusában meghívást kaptam a Holland & Holland northwoodi lötére, ahol az általuk készített duplagolyós remekműveket volt alkalmam tesztelni. Röviddel azután pedig, Gerd Hauptmann úr jóvoltából, a ferlachi cége által profi hivatásos vadászok részére készített 500 Nitro Express duplagolyóst is kipróbálhattuk a balatonfüzfi lőtérén.

Ennyi előzetes után nézzük meg szakmai szempontból, elsősorban a lövéstechnika oldaláról, a címben szereplő fegyverrendszer előnyeit, esetleges – sok esetben szubjektívnek tűnő – hátrányait.

Egy fegyver kézbevételekor a használhatóság, az adott feladatra való alkalmasság az, amire a jó lövő elsősorban kíváncsi, azaz hogyan, milyen eredményesen lehet lőni vele? Képes-e valamit hozzátenni a lövő által birtokolt képességekhez, vagy inkább elvesz azokból?

A duplagolyós fegyverek megalkotásakor – amelyek ébredésük hajnalától, az 1800-as évektől számítva a mai napig korszerűnek tekinthetők – a legfontosabb szempont az volt, hogy a legjobban lendülő sörétes fegyverek tulajdonságaihoz hasonló golyós fegyvert készítsenek. Ez az igény a magas lövéstechnikai képességekkel, nagy gyakorlattal rendelkező lövők részéről fogalmazódott meg, a fegyvermestereknek címezve. Az afrikai és indiai körülmények pedig a legjobb terepet nyújtották a minőségi és tartóssági tesztekhez.

Lőtechnikai szempontból a mozgó vadra/célponttra – legyen az repülő vagy futó – leadott lövés minden esetben a lendület sportja. A derék forgatása során a lövő felsőtestének tömege által generált lendülethez a fegyver tömegét hozzáadva, jó néhány tíz-kilónyi tömeget hozunk lendületbe, amely

tömeg azután már jól tartja a lendítés irányát, egyúttal annak el nem apadó energiája kellő stabilitást nyújt a fegyver vezetéséhez.

A mozgó célpontra leadott golyós lövéseink ily módon lövéstechnikai szempontból tehát teljes mértékben a sörétlövéshez hasonlatosak, oly módon, hogy a lendítés közben egy adott területet akarunk eltalálni, és nem egy pontot céloztatva, tartóizmaink apró mozgását korrigálva igyekszünk lövéseinket leadni.

Az egyik esetben a lendítés stabilitása, annak begyakorlottsága, és vele együtt az elsütés időzítése, míg a másik esetben a finom izomműködés tudatos, akaratlagos szabályozása a siker legfőbb záloga.

A jó lendületre alapozott és egy apró területet „elfogó”, nagy ritmusérzékkel követelő technika másik esszenciális eleme az, hogy időben a lövés leadása nem „csúszik”, ellentétben a célzással, ahol olykor a fegyvert a célponttal hosszabb-rövidebb ideig együtt mozgatva, folytonos korrigálásra kényszerülhetünk.

Ily módon, e lendületre alapozott technikával a térben jól kiválaszthatjuk a lövés le-

adásának helyét, ami a biztonság oldaláról sem elhanyagolható kérdés.

A duplagolyósok életre hívásakor tehát a lendületesség és a gyorsaság volt az elsőszámú követelmény. A másik fő szempont a biztonságos üzemelés volt, mégpedig abban a tekintetben, hogy a két elsütőbillentyű egymástól teljesen független lakatokat működtet, amelyek egymástól függetlenül sütik el a két csőbe betöltött patronot. Tehát, ha az egyik oldallal valami probléma történne, pl. csütörtököl a patron az egyik csőben, vagy eltörik egy ütőszeg, a másik oldal ettől még biztonságosan működik.

A Holland & Holland által zseniálisan kidolgozott lakatszerkezet a mai napig a világon a legtöbbször másolt konstrukció. Egyszerű, rendkívül biztonságos, amely a véletlen elcsapódást és ezáltal elsülést meggátoló, „elkapó” szerkezettel van ellátva. Jól szabályozható az elsütés ereje és hossza, zord időjárási körülmények között sem keményedik

fel. Ha netán szükséges, a terepen is gyorsan és könnyen cserélhető az ütőszeg, vagy a V rugó.

Ennek igazából a régmúltban volt jelentősége, amikor a gyalogos szafarik hónapokig rótták a vadont, és szervizelési lehetőség közel-távol nem volt. Persze általánosságban a puskákkal is jóval több lövést adtak le, mint manapság, így a tartóssági tesztek is hitesebbek voltak.

Egy duplagolyós lendületességét nem lehet elvitatni, vele lehet a leggyorsabban a célpontra jutni. A második lövés leadásának gyorsaságában is verhetetlen. Semmivel sem lehet ugyanis olyan gyorsan ismételni, mint egy duplagolyóssal. Ez a tétel a legnagyobb kaliberű golyósokra kiváltképpen igaz.

Egy fegyverből négy lövést pedig támadó, veszélyes nagyvadra nem szoktak leadni. Kettő elég kell, hogy legyen, ha szükség van rá. A „4-ből, 5-ből egy majd csak jó helyre szalad” mentalitás, amely az ismétlőfegyve-

rek látens előnyét magyarázná, nem valami bizalomgerjesztő, a fegyver használójáról sem sok jót mond.

Általában az ismétlőpuskákhoz hasonló pontosság sem követelmény, hiszen 60-80 m-nél messzebb ezekkel a fegyverekkel ritkán lő az ember.

Az elsősorban Afrikában használatos 500-as vagy annál nagyobb kaliberek esetében az erős, vállunkra irányuló visszarugó erő és a csöveket felfelé kényszerítő erő megfékezése szintén a lőtechnikában való megfelelő jártasságot igényli.

375-ös kaliber felett céltávcsövet sem okos dolog használni. Nézetem szerint ennek két oka is van. Az egyik éppen a saját testi épségünk megóvása. Már egy 470-es Nitro Expressst sem lehet karral lefogni, egy 500-ast, vagy pláne egy 700-ast pedig egyszerűen lehetetlen. De nem is szükséges, de rékkel kell megfékezni a felfelé igyekvő csöveket. A vállat előrehúzva, a fejet mereven,

viszonylag hátul tartva, így módon a váll-izület, a fej merev tartásával és a karokkal együttesen tömör egységet képezve foghatjuk meg lehatásosabban az efféle miniágyúkat. A távcső, legyen az akár 10 cm-re a lövő szemétől, ebben az esetben túlságosan nagy kockázatot jelent.

A másik ok, amiért nem javasolják a távcső használatát, az éppen a konstrukció tervezéséből fakad: azt az előnyt veszítenénk el vele, amelyet egy duplagolyósban a legjobban kedvelünk. A lendületessége és gyorsasága látná a kárát. Olyan ez, mintha egy Ferrarira tetőcsomagtartót szerelnénk. Lehetne vele közlekedni, csak az egyik legfőbb érényéről, a lendületes kanyarvételről mondanánk le.

Mivel nagy távolságra a duplagolyósokkal amúgy sem lövünk, ellenben lendületes és gyors lövéseket akarván leadni vele, a méretre agyazás nélkülözhetetlen. E ponton számos fegyverműhely méretre agyazási tudományá még az átlagosat sem üti meg. A legjobb angol műhelyekben nem keverik

össze ezt a tudományt a fegyver készítésének tudományával. Nem véletlen, hogy a bemérést a lőtéren dolgozó oktatók végzik, amely, ha mester fokon történik, sohasem korlátozódik csak a fizikai méretek szerinti adat rögzítésre, hanem tekintetbe veszi a lövő már kialakult lövési stílusát és idegrendszerének sajátosságait is. Oly módon nem lehet valakinek méretre agyazni egy fegyvert, hogy az passzoljon a nyílt irányzékhoz és a távcsőhöz egyaránt. Egy céltávcső felszereltetésével – a fej „lógását” megelőzendő – olyan magasra kellene „felhozni” az agyhátat, ami a fegyverrel való lendületes lövést alapvetően befolyásolná, azt jelentősen lelassíthatná, igazgatásra kényszerítvén a használóját.

Az efféle „lógó fej” leadott lövések előbb-utóbb lógó orrot is okoznak, ellentétben a nyílt irányzékkel méretre agyazott duplagolyóssal, amellyel éppen úgy lehet „célzás nélkül” lőni, mint a legjobb madarászörétesekkel.

Rendszeres gyakorlás után az ilyen duplagolyós éppen olyan jól „jön fel”, és semmiféle igazítást nem igényelvén, oda lő, ahova mindkét szemünkkel nézünk. Ez pedig 60-80 m-re bőven elegendő.

Ebben az esetben tehát tévedés azt hangoztatni, hogy a céltávcsővel felszerelt fegyverrel azért könnyebb lőni, mert csak két dolgot, a célpontot és a szállkeresztet, vagy manapság egy vörösen izzó pontot kell összeilleszteni. Ez messze elmarad ama gyorsaság mögött, amit egy méretre agyazott duplagolyós fegyverrel „csak a célpontot

nézve” a lövést leadhatjuk. A helyes mozdulatot végrehajtva a célgömb és a nézőke automatikusan egybeesik, és a fegyver a célpontra mutat, a lövedéket pedig oda lövi, ahova nézünk. Olyasféle módon és ráérzéssel, mint ahogyan a legvásottabb kölykök a csúzlit kezelik.

Ha valamiben a duplagolyósok „hátrányban” lennének, azt elsősorban a pontosság terén szoktak – tévesen – felróni nekik. Belövőállványról vagy feltámasztott fegyverrel löve, egy ismétlőfegyverből általánosságban nagyobb pontosságot lehet „kihozni”, mint egy duplagolyósból. Ám a szabad kézből leadott gyors lövéshez a jól megépített duplagolyósok bőven teljesítik azt a találati pontosságot, amire az etikus és megfontolt lövések esetében egy mérsékelt távolságon szükségünk van. (Hegyi vadászatra pedig nem viszünk magunkkal duplagolyóst!)

A másik „hátrányuk” az áruk. A legjobb darabok persze ebben is túlteljesítenek. Egy duplagolyós esetében az efféle lendületességnek és precíz működésnek ára van! Egy

kisipari módon, méretre szabott, akár 1000 munkaórájánál is többet igénylő darab elkészítésének munkadíja egy komoly luxus limuzin árával vetekszik. Igaz, akár 100 év múlva is visszakapjuk érte azt a pénzt, amelyet a rendeléskor le kellett szurkoltunk. A használatukból fakadó extra „zamat”, amelyet cserébe kapunk, pedig bőven kárpótolja azt a kis kiesést, amelyet kamatvesztésként kell leírnunk.

Persze ez fajta ingyenség jóval nagyobb lökészséget, gyakorlást és a fegyverrel való összeszokottságot igényel. No meg méretre agyazott, jól megépített duplagolyóst!

Ennyi előzetes után a következő részben az alábbi fegyvereket teszteljük:

1. Holland & Holland round action, 0.30 H&H flanged
2. Holland & Holland round action, 500 Nitro x 3
3. Holland & Holland Royal, 700 Nitro Express
4. Hauptmann, 500 Nitro x 3

HOLT'S

Auctioneers of Fine Modern & Antique Guns

ANTIK ÉS LUXUS AUKCIÓS FEGYVEREK A HOLT'S-NÁL!

GYŰJTEMÉNYBŐL SZÁRMAZÓ, KITŰNŐ ÁLLAPOTBAN LÉVŐ FEGYVEREK:

- 1., **HOLLAND & HOLLAND ROYAL** SÖRÉTES DUPLAPUSKA, CAL: 20/70, ÚJ CSŐVEL, MÉRETERE AGYAZÁSI LEHETŐSÉGGEL, ÁR: 32 500 €
- 2., **KOSHAT, FERLACH** DUPLAGOLYÓS, 8 X57 JRS, 12/ 7X 65R VÁLTÓCSŐVEL, ÁR: 12 600 €
- 3., **MAUSER 66 DIPLOMAT**, CAL: 375 H&H MAG., GYÁRI VÉSETTEL, ÁR: 4700 €
- 4., **BROWNING B25**, CAL: 12/70, 72 CM CSŐHOSSZ, 1/2, 3/4 SZŰKÍTÉSSEL, ÁR 3250 €
- 5., **HAUPTMANN, FERLACH**, ISMÉTLŐ GOLYÓS, CAL: 270 WIN. ÁR: 13 200 €
- 6., **BERETTA 687 EELL**, SÖRÉTES BOCK, CAL: 12/ 70, EGYEDI, GYÁRI VADÁSZVÉSETTEL, 4650 €

HOLT'S AND Co.

WWW.HOLTANDCOMPANY.CO.UK

MAGYARORSZÁGI KÉPVISELŐ:

SZOLLÁR ANDRÁS
HOLT'S HUNGARIAN REPRESENTANT
PROFESSIONAL SHOOTING INSTRUCTOR –
QUALIFIED GUNFITTER
MEMBER OF APSI (ASSOCIATION OF
PROFESSIONAL SHOOTING INSTRUCTORS)

H-8600 SIÓFOK, JEGENYE SOR 1.

TEL.: +36 84 322 949

FAX: +36 84 322 220

MOBIL: +36 30 961 8222

HTTP://WWW.SZOLLARANDRAS.HU

E-MAIL: ANDRASGUNTOO@SOLLARYS.HU